

Stanislovas SAJAUSKAS
Justinas SAJAUSKAS

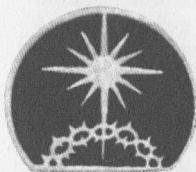
NENUGALĖTIEJI
NENUGALĖTIEJI

AUTOGRAFŲ
PARODOS
KATALOGAS

2003 06 13 – 2003 07 06
VILKAVIŠKIO VYSKUPIJOS MUZIEJUS
MARIJAMPOLĖ

Stanislovas SAJAUSKAS
Justinas SAJAUSKAS

NENUGALĖTIEJI NENUGALĖTIEJI

Autografų parodos,
skirtos paskutinės Sibiro tremties 50-mečiui atminti,

K A T A L O G A S

*Mons. Alfonsui Ivorinskui
aukštosi pagarbos ženklau -*

St. Sajauskas

Kaunas, 2003

*Kaunas
2003 m. birželio 16 d.*

UDK 947.45(06)
Sa79

Katalogą sudarė ir parodą rengė

Stanislovas SAJAUSKAS
Justinas SAJAUSKAS

Maketavo, fotografavo ir savo lėšomis išleido

Stanislovas SAJAUSKAS

*Paroda atidaryta Vilkaviškio vyskupijos muziejuje
Bažnyčios g. 23, LT-4520 Marijampolė*

Paroda veiks nuo 2003 06 13 d. iki 2003 07 06

© Stanislovas Sajauskas, 2003
© Justinas Sajauskas, 2003

ISBN 9955-03-171-9

[tremtį ir mane čionai
Gabeno Stalino tarnai...

Sustojom Manzurkos miestely –
Lyg postovis, lyg “ganiava”...
Matau atkiūtinant senelį, –
Balta barzda, balta galva
Ir Nemuno tarties kalba:

“Sūduvis... AKELAITIS... Taigi,
Nuo Marijampolės esu...
Tai kur, tautiečiai, lekiat staigiai?..
Ar tik nemano – iš tiesų? –
Išvežt iš Lietuvos visų?..

Už “AUŠRĄ”, Lietuvai užgintą,
Už “VARPĄ”, uždraustas knygas
Žandarai ginė surakintą,
Užlaužę surištas rankas,
Į šias štai Manzurkos lankas...

Ir šiandien širdį tebeskauda
Dėl ABĖCĖLĖS uždraustos!..
Bet mes krauju atgavom spaudą!
Tik tos žalos, tik tos skriaudos, -
Mes nepamiršim niekados!

*Jonas Graičiūnas,
Sūduvis Akelaitis (Baladė apie knygneši)*

Chužiras, 1953 05 18

TURINYS

PRATARMĖ	5
LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIA CARINĖS RUSIJOS VALDŽIOJE	7
Motiejus VALANČIUS	9
Antanas TATARĖ	11
Mečislovas Leonardas PALIULIONIS	13
Antanas BARANAUSKAS	14
Vincentas SENKUS MIC	15
Aleksandras DAMBRAUSKAS – Adomas JAKŠTAS	16
Pranciškus KAREVIČIUS MIC	17
Antanas KAROSAS	18
Jurgis MATULAITIS MIC	19
Juozas TUMAS-VAIŽGANTAS	20
Jonas TOTORAITIS MIC	21
 SOVIETINĖ OKUPACIJA – FIZINIS IR DVASINIS TERORAS	23
Justinas STAUGAITIS	24
Vincentas BORISEVIČIUS	25
Pranas DOVYDAITIS	26
Mečislovas REINYS	27
Teofilius MATULIONIS	28
Pranas RAMANAUSKAS	29
Fabijonas KEMĖŠIS	32
Vladas MIRONAS	34
Antanas YLIUS-VILKAS MIC	35
Pranas ADOMAITIS MIC	36
Vincas JONKAITIS	37
Zigmas NECIUNSKAS-ELYTĖ	38
Julijonas STEPONAVIČIUS	40
Vincentas SLADKEVIČIUS MIC	41
Sigitas TAMKEVIČIUS SJ	43
Juozas ZDEBSKIS	45
Alfonsas SVARINSKAS	47
Jonas Algimantas BORUTA SJ	48
Kastytis MATULIONIS SJ	49
Nijolė SADŪNAITĖ	50
Robertas GRIGAS	51

PABĖGĖLIAI, IŠTREMIEJI IR NEGRĮŽUSIEJI	52
Juozapas Jonas SKVIRECKAS	53
Vincentas BRIZGYS	54
Mykolas KRUPAVIČIUS	55
Pranciškus Petras BŪČYS MIC	56
Feliksas KAPOČIUS	57
Kazimieras ŠAULYS	58
PAVARDŽIŲ RODYKLĖ	59
SANTRUMPOS	60

PRATARMĖ

Birželio 14-oji – skausmingoji Lietuvai diena, kaskart primenanti 1941-ųjų pirmąjį masinį lietuvių tautos trėmimą į gyventi netinkamas atšiaurias ir tolimas Sibiro vietas. Tai lietuvių tautos genocido pradžia, ypatingai žiauriai palietusi labiausiai komunistinių ateistų nekenčiamą visuomenės dalį, skelbiančią Tikėjimo, Gėrio ir Tiesos pergalę – dvasininkiją. Lietuvos Bažnyčios negailestingas persekiojimas – katalikišką Lietuvą okupavusios Rusijos imperijos atneštas nutautinimo ir pavergimo metodas. Šiemet minima paskutinio lietuvių trėmimo 50 metų sukaktis. Nors šios tremties planai ir nebuvo pilnai įvykdyti dėl J. Stalino mirties, tačiau Lietuvos Katalikų Bažnyčios ir tikinčiųjų bėteisė padėtis dėl to iš esmės nepakito.

Autografų paroda skiriama paskutinės tremties datai atminti, taip pat siekiant išsaugoti atminimą visų Kristaus karių, įvairias būdais kovojusių už Bažnyčios ir tikėjimo laisvę. Raštas, laiškas, atvirlaiškis, fotografija ar knyga su dovanojimo įrašu – tai vis istoriniai paliudijimai apie Žmogų, jo veiklą ir epochą. Juos matant, pirmiausia prieš akis iškyla Žmogus, kartais didingas, bet dažniau paprastas ir ištikimas Dievo tarnas. Ekspozicija apima laikus nuo pirmųjų Lietuvos sukilimų prieš carinės Rusijos vergovę XIX amžiuje iki nesenos, atmintin taip ryškiai įsirėžusios sovietinės okupacijos pabaigos.

Po 1831 m. sukilimo buvo uždarytas Vilniaus universitetas, o Vilniaus Dvasinė akademija – uždaryta ir 1842 m. perkelta į Peterburgą. Dar sunkesnės represijos sekė po 1963-1964 m. sukilimo. Jos lietuvių tautos sąmonėje susiję su Vilniaus generalgubernatoriumi M. Muravjovu, pramintu Koriku. Supratusi, kad lietuviai niekada nesusitaikys su stačiatikybe, caro valdžia nutarė prievarta panaikinti skirtumus tarp katalikiškos Lietuvos ir pravoslaviškos Rusijos. Pravoslavinimas turėjo būti pirmuoju žingsniu į rusifikavimą. Caro Aleksandro II uždraudžiama spauda ir mokymas lietuviškomis raidėmis. Žemaičių vyskupui Motiejui Valančiui pradėjus lietuviškas maldaknyges spausdinti Prūsijoje ir sukūrus knygnešių tinklą joms gabenti ir platinti Lietuvoje, caras griebsi teismų ir trėmimų į Sibirą. Kadangi aktyviausi knygnešių sąjūdžio organizatoriai buvo kunigai, caro režimas savo represijas nukreipė prieš Bažnyčią. Vyskupas Motiejus Valančius kartu su Žemaičių vyskupijos kurija perkeltas (išstremtas) į Kauną. Valdžiai suvokus Bažnyčios įtaką tautiniam sąjūdžiui, sekė nauja bažnyčių uždarinėjimo banga. Vien Žemaičių vyskupijoje, kuriai priklausė didžiuma etninių Lietuvos žemių, buvo uždaryti 46 vienuolynai ir 23 bažnyčios. Ne tik po Lietuvą, bet ir po visą imperiją nuskambėjo Kęstaičių (1886 m.) ir Kražių (1893 m.) bažnyčių uždarymo bylos. Okupacinė valdžia perėmė bažnyčių administravimą, draudė bažnytines rinkiavas, vertė iš sakyklių skelbti “graždanke” surašytus caro manifestus. Nežiūrint į tai, jai nepavyko nutautinti ir supravoslavinti lietuvių tautos ir 1904 m. teko grąžinti lietuvių spaudą.

Keitėsi laikai, bet nesikeitė okupantų veikimo metodai. Nors sovietinė konstitucija garantavo sąžinės laisvę, tikrovėje buvo galima propaguoti tik marksizmo-leninizmą, kuris Bažnyčios atžvilgiu pasireiškė kaip primityvusis ateizmas. Jau pirmosios sovietinės okupacijos metais (1940 – 1941 m.) Liaudies vyriausybė nutraukė Lietuvos

Respublikos ir Vatikano konkordata, panaikino tikybos dėstymą mokyklose, uždarė kunigų seminarias ir vienuolynus... Vilkaviškio kunigų seminarijos patalpose buvo įrengtos kareivinės. Lietuvos Bažnyčia patyrė okupantų neapykantą, kuri pirmomis karo dienomis pasruvo Būdavonės miške žiauriai nukankintų kunigų Vaclovo Balsio, Justino Dabrilos, Jono Petrikos krauju. Iš viso pirmomis karo dienomis Lietuvoje NKVD nužudė 17 kunigų.

Antikrikščioniška buvo ir nacių ideologija, diegta 1941–1944 m. Okupavę kraštą, jie neleido funkcionuoti šalies nepriklausomybę atkūrusiai J. Ambrazevičiaus-Brazaičio vyriausybei, masiškai žudė okupuotos šalies piliečius, varžė Bažnyčios veiklą. Lageriuose kentė su tuo nesusitaikę kunigai Alfonsas Lipniūnas, Stasys Yla, Mykolas Krupavičius.

Praūžus Antrojo pasaulinio karo audroms, Lietuvą užgriuvo dar masiškesni trėmimai, nei 1941-aisiais. Partizanų bunkeryje žūsta partizanų Tauro apygardos kapelionas Justinas Lelešius-Krivaitis, Grafas, MGB budelių sušaudomas Telšių vyskupas Vincentas Borisevičius, sovietų kalėjimuose nukankinami arkivyskupas Mečislovas Reinys, Vasario 16-osios Akto signatarai prelatas Vladas Mironas, profesorius Pranas Dovydaitis, nuolat lageriuose kankinami arkivyskupas Teofilius Matulionis, vyskupas Pranciškus Ramanauskas, Vėliau lageriuose kenčia partizanų kapelionas Antanas Ylius-Vilkas, kun. Zigmas Neciunskas-Elytė, kun. Pranas Račiūnas MIC, Sibire tremtyje nukankinama mokytoja ateitininkė Adelė Dirsytė.

Žymiausi naujausių laikų Bažnyčios didvyriai ir kankiniai – pagrindinės Kunigų seminarijos, veikusios sovietinės okupacijos metu (1960 – 1988 m.), vadovai ir jos auklėtiniai, “Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos” leidėjai ir platintojai. Tai Šventosios Romos Katalikų bažnyčios kardinolas Vincentas Sladkevičius MIC, arkivyskupas Julijonas Steponavičius, arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ, kunigas Juozas Zdebskis, kunigas Bronislovas Laurinavičius, prelatas Alfonsas Svarinskas, vyskupas Jonas Boruta SJ, kun. Virgilijus Jaugelis, vienuolė Felicija Nijolė Sadūnaitė, kun. Jonas Kastytis Matulionis SJ ir kt.

Sukilėlių ir knygnešių trėmimas į Sibirą carų laikais ir partizanų šaudymas bei “Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos” leidėjų kalinimas sovietiniame GULAG’e – kokios klaidios paralelės! Ar ne primena J. Stalino potvarkis dėl Kauno paminklinės Kristaus Prisikėlimo bažnyčios nusavinimo caro įsaką uždaryti ir sunaikinti Kęstaičių bažnyčią? Ir nors Katalikų Bažnyčios persekiojimai, kaip ir Lietuvos okupacijos, truko bemaž du šimtus metų, tačiau Ji išliko. Nenugalėta!

Nuoširdžiai dėkojame visiems, padėjusiems rengti šią parodą, ypatingai Vilkaviškio vyskupui JE Rimantui Norvilai, suteikusiam jai “pastogę”, Kauno paminklinės Kristaus Prisikėlimo bažnyčios atstatymo komiteto pirmininkui kun. Vytautui Grigaravičiui, Lietuvos “Caritas” generaliniam direktoriui kun. Robertui Grigui, Kauno apskrities viešosios bibliotekos bibliotekininkei Genovaitei Šivickienei, bibliofilui Kazimierui Antanui Grinkevičiui, p. Valerijai Paprockienei, p. Juozui Peičiui, p. Algimantui Kralikui.

Autoriai

LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIA
CARINĖS RUSIJOS VALDŽIOJE

Rusų valdžios Vilniuje 1866 m. rusiškomis raidėmis – “graždanke” – išleista maldaknygė “Aukso altorius”, “Graždanke” – tai lietuviškos spaudos draudimo laikotarpio (1864-1904 m.) lietuvių tautos paspartinto rusifikavimo priemonė. Žemaičių vyskupo M. Valančiaus atsakas į ši grubų kultūrinį genocidą buvo knygnešystė – maldaknygių spausdinimas Prūsijoje ir slaptas gabenimas bei platinimas Lietuvoje (Iš J.S asmeninės bibliotekos)

М. Р. Д.

ВОЙТЪ ГМИНЫ

БАЛЬВЕРЖИШКИ

МАРИАМПОЛЬСКАГО УѢЗДА.

Сентября 22 дня 1869, года.

№ 2205.

Г. Бальвержишки.

*Грешному покая-
ному попомъ твою,*

*Вспію поученнаго предписа-
ній С. Свѣтѣлицы Маріам-
польскаго уѣзда отъ 10 сего Се-
птября за № 31,353, о позво-
леніи собораній добровольцевъ
погребеніи на починку
погребеній и друиъ погребен-
ній при надлежителіи безъ
разрѣшеній Свѣтѣлицы,
при сѣбѣ ея введеніи, и то-
наго руководствѣ пре-*

Balbieriškio valsčiaus vaito Blaževskio 1869 m. gruodžio 22 d. rusiškas aplinkraštis, kuriuo Gudelių bažnyčios klebonas perspėjamas, kad Marijampolės apskrities viršininko nurodymu be valdžios leidimo draudžiama rinkti aukas bažnyčios reikmėms (Iš S. St. rinkinio)

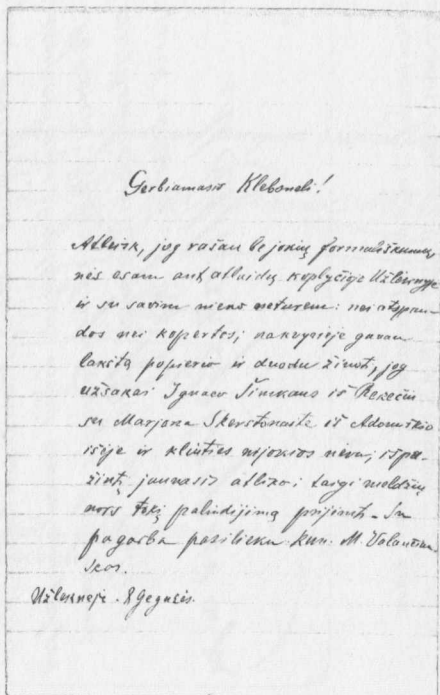
Skulpt. A. Aleksandravičius

Motiejus VALANČIUS
1801 – 1875

Žemaičių vyskupas, Peterburgo dvasinės akademijos profesorius, Varnių kunigų seminarijos rektorius, blaivybės sąjūdžio ir knygnešystės organizatorius, rašytojas, istorikas.

1864 m. Vilniaus generalgubernatoriaus M. Muravjovo įsakymu atskirtas nuo Žemaitijos tikinčiųjų, iškeliant jį kartu su vyskupijos kurija į Kauną. Čia buvo nuolat sekamas žandarų. Už vaikų mokymą katalikybės, priešinimąsi rusifikacijai, knygų spausdinimo Prūsijoje rėmimą buvo baudžiamas piniginėmis baudomis

Kunigo M. Valančiaus laiškelis,
rašytas Užluknėje.
Popierius su vandenženkliais,
134,5 × 210,5 mm
(Iš St.S. rinkinio)

Mathias Laimisius

M O T O m e x e u d K i

Et de Apostolicae sedis gratia Episcopus

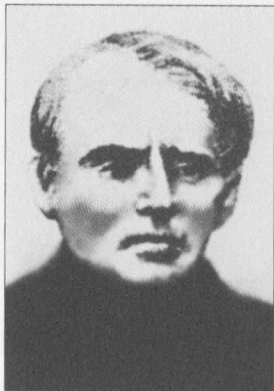
diocesanus

Presentibus litteris iis quorum interest attestante,
particulam digni dulcissime Quia, hanc metallicam tui
affixae per nos imperatam sigilloque vestro munitam, et pro
Galena paroch. Poteris Dioc. Augustinensis destinam,
eam esse et authenticam. In quo fidem et Datum
Carni 1875 anno Martii 15 die

Mathias Episcopus m.m

Žemaičių vyskupo M. Valančiaus lojnyškas raštas, 1875 m. kovo 15 d. duotas jam būnant tremtyje, Kaune,
be teisės vykti į Žemaitiją. Herbinis anspaudas. Popierius, 250 × 133 mm (lš S. S. rinkinio)

Antanas TATARĖ
1805 – 1889

*Kunigas 1834 m.), rašytojas, vertėjas, švietėjas,
Sibiro tremtinys, Sintautų parapijos klebonas.*

*1863 m. už sukilėlių rėmimą suimtas ir ištremtas į
Penzos gub. Tremtyje išlaikytas iki 1871 m.*

napapierne proklamypiscanyne zwiorderu
Syrdawly enia 18/30 Walsinia 1859
Tatarė

*Fragmentas akto kopijos, rašytos kun. A. Tatarės 1859 rugsėjo 18/30 d.
Sintautuose. Sintautų parapijos antspaudas
(Iš St.S. rinkinio)*

1893 m. Kražių "skerdynių" 40-mečiui skirtas
kun. dr. A. Viskanto leidinys "Kražiai"
(Iš St.S. bibliotekos)

Kun. D-ras A. VISKANTAS

VILNIUS

1 9 3 4

KOVA SU CARO VALDŽIA UŽ KĘSTAIČIŲ BAŽNYČIĄ

IŠ XIX ŠIMTMEČIO LIETUVOS BAŽNYČIOS
KOVŲ ISTORIJS

Parašė
Kun. Petras Vėblaitis

KAUNAS

1938 m.

Kun. P. Vėblaičio parašyta
Kęstaičių bažnyčios sunaikinimo
istorija
(Iš St.S. bibliotekos)

Mečislovas Leonardas PALIULIONIS
1834 – 1908

*Žemaičių vyskupas (nuo 1883 m.), kovotojas
prieš Katalikų Bažnyčios priespaudą ir lietuviško
rašto draudimą*

In quorum fidem etc. Datum Caunae 1886 anno mensis *Fe*
bruarii *11* *die.*

M. L. Paliulionis
ms

*Fragmentas lotyniško rašto, pasirašyto Žemaičių vyskupo
M. L. Paliulionio 1886 vasario 10 d. Kaune.
Herbinis antspaudas
(Iš St.S. rinkinio)*

Antanas BARANAUSKAS

1835 – 1902

*Seinų vyskupas (nuo 1897 m.), poetas,
"Graudžių verksmų", "Anykščių šilelio"
autorius, Šv. Rašto vertėjas.*

*Gynė Katalikų Bažnyčios teises, priešinosi
rusinimui, Seinuose pirmasis pradėjo lietuviškai
sakyti pamokslus*

Datum

Seinis

die 15ta Mensis Februarii An. Dni. 1902.

+ Antonius Ep. m. pr.

*Fragmentas lotyniško rašto, pasirašyto Seinų vyskupo A. Baranausko ir patvirtinto
herbiniu antspaudu 1902 m. vasario 15 d. Seinuose.*

(Iš St S. rinkinio)

Vincentas SENKUS MIC

1840 – 1911

Kunigas, baltųjų marijonų generolas, Marijampolės bažnyčios prokuratorius.

Priešinosi caro valdžios pastangoms sunaikinti Marijonų vienuolyną, draudžiant priimti naujus narius. 1909 m. slapta išventino į vienuolius kunigus Jurgį Matulaitį ir Pranciškų Būčį, taip atgaivindamas Marijonų vienuoliją

Ввиду того, что подвизы-вотны, принадлежащие к числу
кармелитов, имеют в переводе на русский язык
смысл, свойственный для своего родичества, и потому
являются в официальном порядке.

В. Сенокосовский 12/23/1872

К. В. Сенокосовский

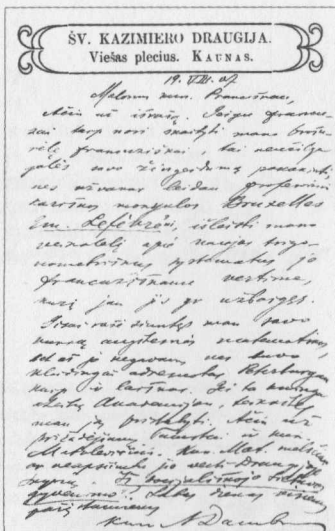
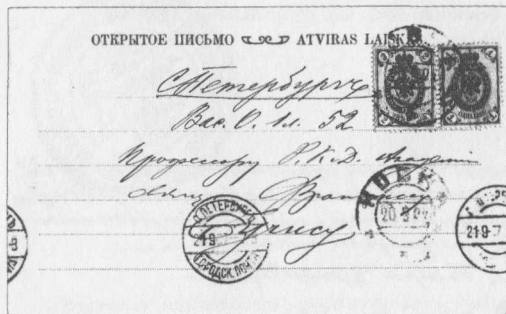
Fragmentas rusiško rašto, pasirašyto kun. V. Senkaus 1872 m. lapkričio 11/23 d. Marijampolėje. Marijampolės parapijos antspaudas (Iš S.St. rinkinio)

Aleksandras DAMBRAUSKAS – Adomas JAKŠTAS
1860 – 1938

Prelatas, poetas, filosofas, Žemaičių kunigų seminarijos (1898 – 1900 m.) ir Peterburgo dvasinės akademijos (1902 – 1906 m.) profesorius, Vytauto Didžiojo universiteto garbės profesorius ir garbės daktaras, Šv. Kazimiero draugijos įkūrėjas ir pirmininkas.

Paskirtas Panevėžio realinės gimnazijos kapelionu protestavo prieš mokinių katalikų varymą į cerkvę, todėl buvo uždarytas Kretingos vienuolyne, o 1889 m. penkeriems metams ištremtas į Sibirą, į Ustiužnoje

Atvirlaiškis, kun. A. Dambrausko išsiųstas Peterburgo dvasinės akademijos profesoriui Pranciškui Bučiui.

1907 m. rugpjūčio 19 d.

Popierius, 143 × 90 mm

(Iš St.S. rinkinio)

Pranciškus KAREVIČIUS MIC
1861 – 1945

Žemaičių vyskupas (1914 m.), titulinis Skitopolio arkivyskupas (1926 m.), Peterburgo dvasinės akademijos profesorius, Lietuvos garbės savanoris.

Pirmojo pasaulinio karo metais gynė lietuvių teises nuo rusų, vokiečių, palaikė lietuvių tautos nepriklausomybės siekius, 1918 m. su diplomatine misija nuvykęs į Vokietiją pasiekė Vokietijos palankumo Lietuvos nepriklausomybės klausimu. Nepriklausomybės kovų metais priiminėjo Lietuvos pulkų priesaikas, laimino Steigiamojo Seimo darbą

ТЕЛЬШЕВСКИЙ

— или —

Самогетский

Римско-Католический

ЕПИСКОПЪ.

29 октября 1914 г.

Паневыжы.

г. Паневыжы.

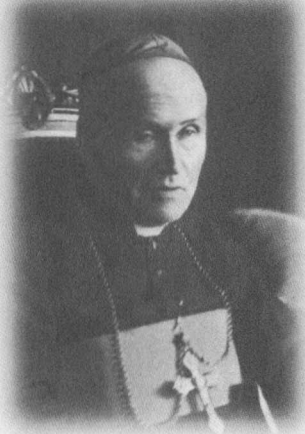
Крестьянка Анна УРВИКИШ на прошение ея, полученное 27 текущего октября, о перенесении въ Певянском костелѣ феста „*Lignum Crucis*“ со II на VI воскресенье по Пятидесятницѣ, объявляется, въ подтвержденіе прежнихъ распоряженій, что означенное прошеніе ея признано не подлежащимъ удовлетворенію за неосновательностью.

Е П И С К О П Ъ *Нарева*.

Секретарь *К. Вильямс*.

Филиалу Певянского костела для врученія просительницѣ, проживающей въ деревнѣ Медзелянкѣ.

Telšių (Žemaičių) vyskupo P. Karevičiaus raštas rusų k. Panevėžys, 1914 m. spalio 20 d. Popierius, 182 × 230 mm. (Iš St.S. rinkinio)

Antanas KAROSAS

1856 – 1947

Seinų (nuo 1910 m.) ir Vilkaviškio (1918 – 1926 m.) vyskupas, Žemaičių vyskupas, teologijos magistras, Žemaičių kunigų seminarijos profesorius, rektorius (nuo 1900 m.). 1919 m. Lenkijai užėmus Seinus, ištremtas į Lietuvą, valdė Lietuvos teritorijoje esančią Seinų dieceziją dalį, pavadintą Vilkaviškio vyskupija

Datum Sejnīs die *7 Julii* 1910 an.

+ Antonius Eppus.

Secretarius G. Nagis.

Fragmentas lotyniško rašto Nr. 1094, pasirašytas Seinų (Augustavo) vyskupo A. Karoso 1910 liepos 7 d. Seinuose. Herbinis antspaudas (Iš St.S. rinkinio)

Palaimintasis Jurgis MATULAITIS MIC
1871 – 1927

*Titulinis Adulio arkivyskupas ir apaštalinis
vizitatorius Lietuvai (1925 m.), Vilniaus vyskupas
(1918 – 1925 m.), teologijos magistras, Lietuvos
bažnytinės provincijos įkūrimo iniciatorius,
Marijonų vienuolijos atgaivintojas ir generolas,
Peterburgo dvasinės akademijos profesorius*

Dabantur Vilnae, die 20 mensis aprilis 1920mo.

+ Georgius

Cancellarius Curiae

V. Kacich

*Fragmentas lotyniško rašto Nr. 2473, pasirašyto Vilniaus vyskupo J. Matulaičio 1920 m.
balandžio 20 d. Lenkijos okupuotame Vilniuje. Herbinis antspaudas
(Iš St.S. rinkinio)*

Juozas TUMAS-VAIŽGANTAS
1869 – 1933

Kanauninkas, rašytojas, visuomenės veikėjas, knygnešys, Vytauto (Dangun Ėmimo) bažnyčios rektorius, Vytauto Didžiojo universiteto garbės daktaras, Vytauto Didžiojo II laipsnio ir Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino II laipsnio ordinų kavaličius.

Redagavo uždraustus lietuviškus laikraščius. Žandarų įtartas draudžiamos lietuviškos spaudos rėmimu ir platinimu 1897 m. suimtas ir tardytas. Kulių klebonijoje įrengtoje slėptuvėje slėpė draudžiamas lietuviškas knygas

Vytauto bažnyčios
(Dangun Ėmimo)
Rektorius
Nr. 943
1925 m. rugpj. 16 d.
KAUNE

Jo Malonybei
Gudelis
bažnyčios Rectoriui.

○ Duodu žinią, kad pasižymėjumėte savo metrikų knygoje: Jūsų bažny-
čioje 1932 m. birželio mėn. d. (metrikos Nr.)
pakrikštyt *as Vincetas Maraleckis*
šių 1932 m. rugpj. mėn. 11 d. Vytauto bažnyčioje
Kaune yra moterystėn susituok *as su Igaile*
Glūdenyte

○ Vytauto bažnyčios Rektorius:
Kan. J. Tumas

Pažyma, pasirašyta Vytauto (Dangun Ėmimo) bažnyčios rektoriaus kan. J. Tumo. 1925 m. rugpj. 16 d. Popierius, 165 × 258 mm Iš St.S. rinkinio)

Jonas TOTORAITIS MIC

1885 – 1941

Kunigas, istorikas, istorijos dr. (1904 m.)

*Marijampolės Marijonų gimnazijos steigėjas ir
direktorius (1921 – 1937 m.), Lietuvos universiteto (nuo
1930 m. – VDU) profesorius.*

*1909 m. slapta nuo caro valdžios atkurtos
Marijonų vienuolijos vienas pirmųjų narių. Gavęs
vyskupo A. Baranausko leidimą, slapta nuo caro šnipų
Fribūre slapyvardžiu Jonas Norus studijavo Lietuvos
istoriją, apgynė disertaciją "Lietuviai, valdant
Mindaugui iki 1263 m.". Išleido knygas "Žanavykų
istorija" (1929 m.), "Vytautas katalikas" (1930 m.),
Mindaugas Lietuvos karalius" (1932 m.), "Lietuvos
Jeruzalė" (1937 m.), "Žemaičių Kalvarija" (1937 m.),
"Sūduvos Suvalkijos istorija", I t. (1938 m.)*

LIETUVOS RESPUBLIKA		
Š. M.	Marijampolė, 193. 6m.	rugpjūčio mėn. 19d.
MARIJAMPOLĖS MARIJONŲ GIMNAZIJA		Gerbiamasis Kunige Klebone,
Nr. 417.		
Sumanėme organizuoti savo gimnazijoje pagal naująją reformą I-ją klasę, kurios pirmaiu nebuvome ketinę atidaryti šiais mokslo metais dėl kandidatų stokos ir sunkios programos. Dabar įstojimo sąlygos kiek palengvėjo, mokiniai gali tuo pasinaudoti, ypač gabešnieji baigę 6 skyrius pradžios mokyklos ar šiaip privačiai pasiruošę. Prašyčiau kunigą Kleboną painformuoti suinteresuotus tuo reikalu savo parapijiešius. Egzaminai į I klasę bus rugpjūčio 31 d. 9 val. Visais įstojimo reikalais tuoj kreiptis į Marijonų Gimnazijos Direktorį Marijampolėje. Iš anksto dėkoju už palankumą ir pagalbą. - <i>K. J. Totoraitis</i> Gimnazijos Direktorius		

*Marijonų gimnazijos direktoriaus kun. J. Totoraičio 1936 m. rugpjūčio 19 d.
raštas Nr. 417. Popierius, 215 × 156 mm
(Iš Vilkaviškio Vyskupijos muziejaus fondų)*

Kunigai grįžę Lietuvon iš SSSR kalėjimų 1933-X-19

Kunigai grįžę Lietuvon iš SSSR kalėjimų 1933-X-19

*Lietuvai ir SSRS apsikeitus belaisviais, su grupe kunigų iš sovietinių kalėjimų ir lagerių grįžo ir vyskupas Teofilius Matulionis
(Iš St.S. rinkinio)*

SOVIETINĖ OKUPACIJA – FIZINIS IR DVASINIS TERORAS

Tikėjimo kankiniai— kunigai Jonas Petrika (g. 1885 m.), dr. Justinas Dabrila (g. 1905 m.) ir Vaclovas Balsys (g. 1905 m.), 1941 m. birželio 22 d. bolševikų nukankinti Būdavonės miške

Partizanų Tauro apygardos štabo priesaika 1945 m. liepos 19 d. Skardupių klebonijoje. Iš kairės į dešinę: Jonas Pileckis-Brokas, Šarūnas; Leonas Taunys-Kovas; kun. Antanas Ylius-Vilkas; Albinas Ratkelis-Oželis; Vytautas Gavėnas-Vampyras (Iš Genocido aukų muziejaus)

Justinas STAUGAITIS

1866 – 1943

Telšių vyskupas (nuo 1926 m.), Telšių kunigų seminarijos įkūrėjas, Lietuvos Tarybos narys, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras, Lietuvos I ir II Seimų pirmininkas.

1940 m. sovietams okupavus Lietuvą, vyko pas komunistinę valdžią protestuoti prieš Bažnyčios turto neteisėtą nusavinimą ir tikinčiųjų persekiojimus

Nr. 2283

JUSTINUS STAUGAITIS
DEI ET SEDIS APOSTOLICAE GRATIA
EPISCOPUS TELŠENSIS

*Admi. Rev. Šm. Urbanavičius.
parochas Rėnarniai.*

Certis ac rationabilibus coram Nobis expositis causis
permoti, ut liceat Tibi vel cum Tuo consensu alii sacerdoti

*Petrum Janavito coebium
et Adalbertum Cypgite inmutato*
omissis publication/ky/

a quibz tenore praesentium auctoritate Nostra ordinaria
dispensamus, matrimonialiter, servata forma praescripta, dum-
modo nullum canonicum impedimentum obstet, copulare eos-
que in facie Ecclesiae benedicere, plenam damus facultatem.

In quorum fidem etc.

Datum in Telšiai die 17 men. *augusto* 10 H. a.

+ Justus

Secretarius

*Lotyniškas dokumentas, pasirašytas
Telšių vyskupo J. Staugaičio
Telšiuose 1931 m. rugpjūčio 17 d.
Popierius, 195 × 273 mm.
Herbinis antspaudas
(Iš St.S. rinkinio)*

Vincentas BORISEVIČIUS

1887 – 1946

Titulinis Lizijos vyskupas (1940 m.), Telšių vyskupas
augziliaras (nuo 1940 m.), Telšių kunigų seminarijos
profesorius, rektorius (1927-1935), tikėjimo kankinys, sovietų
sušaudytas 1946 m. lapkričio 18 d. Vilniuje, NKGB vidaus
kalėjime.

Palaikai surasti Tuskulėnuose ir 1999 m. iškilmingai
perkelti į Telšių katedrą. 1991 m. pradėta kanonizavimo byla.

Už narsą ginant tikėjimą ir Bažnyčią apdovanotas Vyčio
kryžiaus II laipsnio ordinu (po mirteis, 1999 m.), už žmonių
gelbėjimą Antrojo pasaulinio karo metais – Žuvančiųjų
gelbėjimo kryžiumi (po mirties)

Vyskupas V. Borisevičius NKGB kalėjime.
1946 m. (Iš KGB archyvo)

Nr. 37 Indultum iuxta preces
conceditur.
Telšiai, 18. II. 1941.
+ V. Borisevičius
Ep. aux.

Taxa: 20 R.

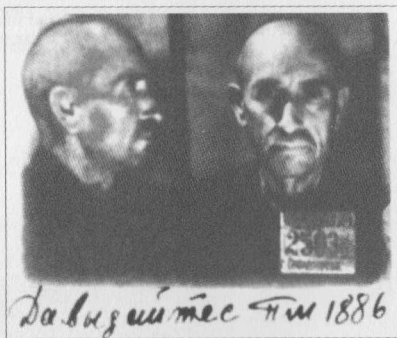
Fragmentas lotyniško dokumento, vyskupo augziliaro V. Borisevičiaus pasirašyto
1941 m. vasario 18 d. Telšiuose. Herbinis antspaudas
(Iš St.S. rinkinio)

Pranas DOVYDAITIS

1886 – 1942

Lietuvos Tarybos narys, Nepriklausomybės Akto signataras, Lietuvos ministras pirmininkas (1919 m.), Lietuvos katalikų mokytojų sąjungos pirmininkas (1920 – 1924 m.), vyriausiasis Ateitininkų federacijos vadovas (1921 – 1927 m.), Vytauto Didžiojo universiteto Religijos teorijos katedros vedėjas (1922 – 1940 m.), Lietuvos katalikų mokslų akademijos vicepirmininkas (1933 – 1940 m.), filosofijos dr., ordinarinis profesorius, Lietuvos Krikščionių darbininkų sąjungos pirmininkas (1934 – 1940 m.), religijos istorijos žurnalo „Soter“ ir filosofinio žurnalo „Logos“ leidėjas, kankinys (1942 11 04 KGB sušaudytas Sverdlovske)

*P. Dovydaitis sovietų lageryje
(Iš KGB archyvu)*

Reiškiame pagarbą

prof. Pr. Dovydaitis
„Darbininko“ redaktorius-leidėjas,
Redakcija ir Administracija

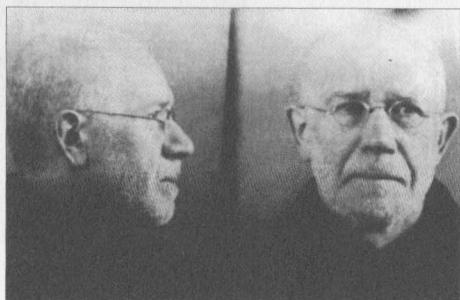
*Prof. P. Dovydaičio 1934 m. kovo 15 d. prašymo kun. V. Aleksandravičiui fragmentas
(Iš St.S. rinkinio)*

Mečislovas REINYS
1894 – 1953

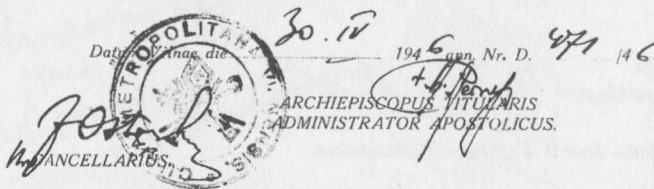
*Vilniaus arkivyskupas (nuo 1940 m.),
Šv. Sosto titulinis apaštalinis administratorius,
filosofijos dr., Kauno universiteto profesorius,
Lietuvos užsienio reikalų ministras
(1925 – 1926 m.).*

*1947 m. SSRS Ypatingojo pasitarimo
sprendimu nuteistas 8 m. kalėjimo, 1953 m. lapkričio
8 d. nukankintas Vladimiro kalėjime.*

1991 m. pradėta kanonizavimo byla

*Arkivyskupas M. Reinys Vladimiro
kalėjime (Iš KGB aarchyvo)*

*Fragmentas lotyniško dokumento, arkivyskupo M. Reinio pasirašyto 1946 m.
balandžio 30 d. Vilniuje. Vilniaus Arkivyskupijos kurijos antspaudas
(Iš St. S. rinkinio)*

Teofilius MATULIONIS
1873 – 1962

Arkivyskupas (nuo 1962 m.), Lietuvos kariuomenės vyriausiasis kapelionas (1940 m.), tikėjimo kankinys.

Triskart (1923 m., 1929 m., 1946 m.) sovietų suimtas ir nuteistas, kalintas Maskvos, Leningrado, Oršos, Vladimiro kalėjimuose, griežtojo režimo lageryje Baltosios jūros Solovkų salose, Abezės invalidų lageryje.

1956 m. po lagerių vyskupui T. Matulioniui komunistinė valdžia pagaliau leido grįžti į Lietuvą, bet neleido valdyti vyskupiją ir 1958 m. ištrėmė į Šeduvą. 1957 m. vyskupas T. Matulionis slaptai konsekrovo vyskupu kan. Vincentą Sladkevičių (vėliau Šventosios Romos Katalikų bažnyčios kardinolas).

1991 m. pradėta vysk. T. Matulionio kanonizavimo byla.

Už Lietuvos gyventojų gelbėjimą Antrojo pasaulinio karo metais apdovanotas Žūvančiųjų gelbėjimo kryžiumi (po mirties, 2003 m.)

Kunigas T. Matulionis
sovietinio kalinio rūbais.
1925 m.

+ Vyskupo Teofilio Matulionio

Misijoms Remti Sąjungos Pirmininkas

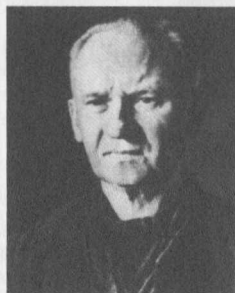
*Fragmentas laiško konfratrams, pasirašytas Misijoms remti sąjungos pirmininko vysk. T. Matulionio 1938 m. kovo 19 d.
(Iš St. S. rinkinio)*

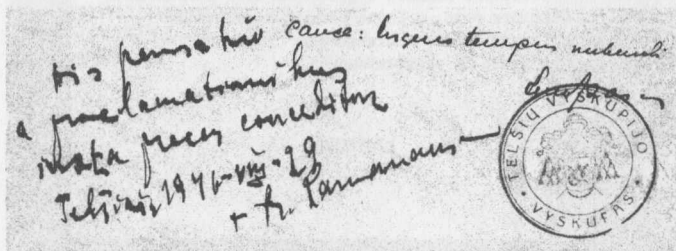
Pranciškus RAMANAUSKAS
1893 – 1959

Vyskupas, teol. dr., profesorius, Telšių kunigų seminarijos rektorius, tikėjimo kankinys.

SSRS MGB kalintas Vilniaus Lukiškių kalėjime, Ypatingojo pasitarimo prie SSRS MGB nutarimu 1946 m. kalintas Karagandos lageryje Kazachstane, Intos griežtojo režimo lageryje, vėliau Abezės invalidų lageryje. Nuo 1956 m. ištremtas į Švėkšną

*Vyskupas P. Ramanauskas
Kazachijos Baidukų lageryje. 1948 m.
(Iš KGB archyvu)*

*Fragmentas lotyniško dokumento, pasirašyto Telšių vyskupo P. Ramanausko 1946 m. rugpjūčio 29 d. Telšiuose.
Telšių vyskupijos herbinis antspaudas
(Iš St.S. rinkinio)*

РАСПОРЯЖЕНИЕ
от 8 февраля 1952 г. № 2518-Р

Москва, Кремль

1. Во исполнение распоряжения Совета Министров СССР от 19 июля 1951 г. № 12123 обязать СМ Литовской ССР передать Министерству промышленности средств связи для строительства завода радиовещательных приемников в гор. Каунасе недостроенное здание постела и другие сооружения в границах, приложенных СМ ЛССР, вместо незаконченного строительства завода сельскохозяйственных машин "Арилиз".

2. Обязать Министерство промышленности средств связи:

- а) построить в гор. Каунасе на базе недостроенного здания костела завод по производству радиовещательных приемников;
- б) разработать и до 1 июля 1952 г. утвердить в установленном порядке технический проект и генеральный смету на строительство Каунасского радиозавода.

3. Обязать СМ ЛССР:

- а) разработать строительную часть технического проекта и смету на строительные работы по Каунасскому радиозаводу Министерства промышленности средств связи;
- б) обеспечить строительные-монтажные работ по Каунасскому радиозаводу Министерства промышленности средств связи;
- в) обеспечить предоставление в гор. Каунасе 5 квартир для руководящих работников дирекции новостроящегося Каунасского радиозавода Министерства промышленности средств связи.

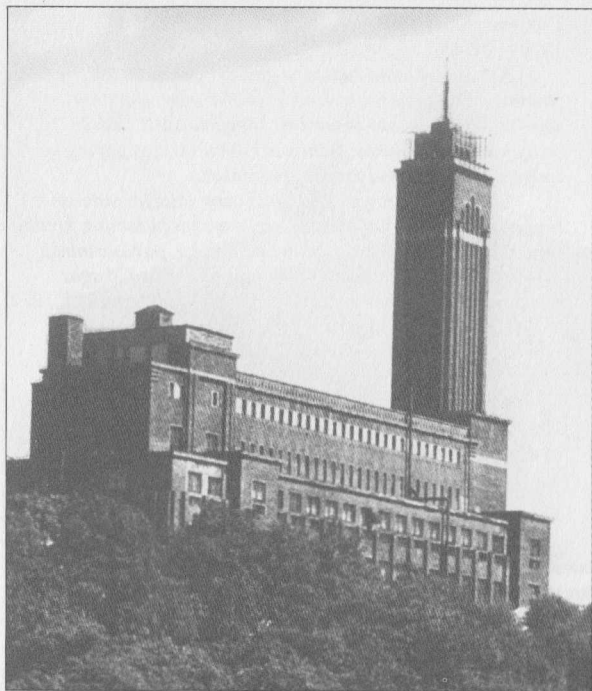
4. Обязать Министерство высшего образования СССР организовать начиная с 1952/53 учебного года, в Каунасском политехническом институте подготовку студентов по специальности "радиотехника" с ежегодным выпуском не менее 25 радиотехников.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ
СМ СССР

И. СТАЛИН

Копия верна:

Kopija J. Stalino potvarkio Nr. 2518-P dėl neužbaigtos statyti bažnyčios Kaune pertvarkymo į Kauno radijo gamyklą. Maskva, Kremlius. 1952 m. vasario 8 d.

*Nebaigta statyti Kauno paminklinė
Kristaus Prisikėlimo bažnyčia
(arch. K. Reisonas),
1952 m. sovietų valdžios neteisėtai
nusavinta ir paversta Kauno Radijo
gamykla.
Foto 1980 m.*

*Marijampolės Šv. Vincento Pauliečio bažnyčia,
sovietmečiu neteisėtai nusavinta ir paversta
LSSR Valstybino archyvo Kapsuko m. filialu.
Foto St. S. 2003 m.*

Fabijonas KEMĖŠIS

1879 – 1954

Kunigas, Kauno kapitulos garbės kanauninkas, Dotnuvos Žemės ūkio akademijos profesorius, katedros vedėjas, kooperacinės bendrovės knygoms leisti „Žinija“ steigėjas ir pirmininkas, vienas iš Vilniui vaduoti sąjungos steigėjų, jos Geležinio fondo pirmininkas.

Už lietuviškų knygų platinimą caro valdžios suimtas ir tardytas, lietuviškų katalikiškų labdaros, kooperacijos, kredito draugijų organizatorius, skatino ateitininkų, pavasarininkų draugijų veiklą, populiarino mokslą ir blaivybę. Čikagos lietuvių laikraščio „Draugas“ redaktorius (1914 – 1915, 1917 – 1918 m.), JAV įkūrė Tautos fondą Lietuvos laisvės kovai paremti. Daktaro laipsniu baigė Vašingtono Katalikų universitetą.

Pirmosios sovietinės okupacijos metu atleistas iš pareigų Žemės ūkio akademijoje. Antrąkart SSRS okupavus Lietuvą, 1947 m. suimtas, nuteistas ir 1954 m. nukankintas Krasnojarsko sr. Marijinsko lageryje

Be to, maloniai kviečiame rašyti nariais į mūsų bendrovę tuos d. gerb. kunigus ir pasaulinius inteligentus katalikus, kurie ligšiol dar neturėjo progos į „ŽINIJOS“ bendrovę prisidėti. Įstoјimo mokestis 10 litų — pajus 100 litų, kurį taičiau galima įmokėti ir dalimis — net per 2 metus. Įmokėjusiems bent pusę pajaus jau pradėdame siuntinėti dividendą knygomis.

Laukdami Tamstos talkos krikščioniškos šviesos apaštalavimui,
reiškiame Tamstai gilios pagarbos jausmus.

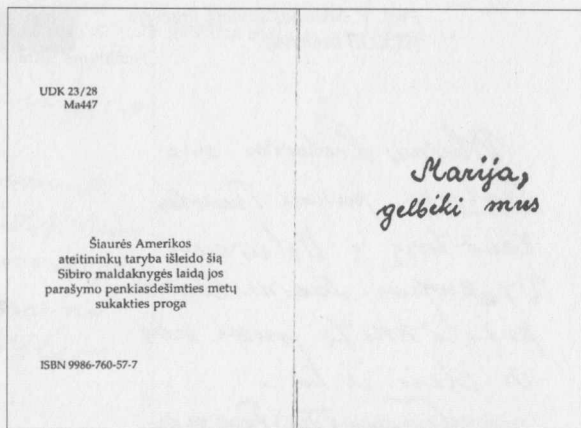
Kau. F. Kemėšis
„Žinijos“ B-vės Pirmininkas.

J. Brauskas
Sekretorius

Ffragmentas rašto, pasirašyto „Žinijos“ bendrovės pirmininko kan. F. Kemėšio 1934 m. rugsėjo 29 d. Kaune.
(Iš St.S. rinkinio)

Tremtinių Dievo namai Sibire, už Speigračio

Trėmtinė mokytoja ateitininkė Adelė Dirsytė (g. 1909 m., nukankinta 1955 m. Tolimuosiuose Rytuose, Chabarovske) ir jos sukurta "Sibiro maldaknygė" (Kaunas: Atmintis, 2001 m.)

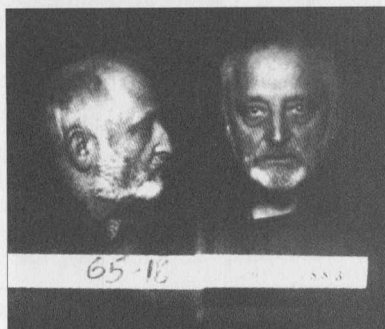

Vladas MIRONAS

1880 – 1954

Prelatas, Lietuvos Tarybos vicepirmininkas, Nepriklausomybės Akto signataras, vyriausiasis Lietuvos kariuomenės kapelionas (1929 – 1938 m.), Lietuvos ministras pirmininkas (1938 – 1939 m.), sovietinių lagerių kankinys.

Sovietų kalintas 1940 – 1941 m. NKVD Alytaus ir Kauno sunkiųjų darbų kalėjime, suimtas 1944 – 1945; 1946 m. nuteistas 10 m. kalėjimo. Žuvo 1953 m. Vladimiro kalėjime

Prel. V. Mironas sovietų lageryje
(Iš KGB archyvų)

Vladas Mironas
Sveikiname Tavo
Kanditą ir Vladas
Vyskupas - Lietuvos
prieštarai, mai nos
ir išėis iš -
Tavo Taryba
Kun. V. Mironas

Kun. V. Mirono laiškelio fragmentas
(Iš St.S. rinkinio)

Antanas YLIUS – VILKAS MIC

1909 – 1994

Kunigas, Skardupių parapijos klebonas, partizanų kapelionas, Lietuvos Laisvės Kovų Sąjūdžio Tauro apygardos įkūrimo vienas iniciatorių, Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto narys.

1945 m. spalio 21 d. NKGB suimtas ir nuteistas 10 m. lagerio. Kalintas Archangelsko, Karagandos lageriuose. Grįžęs į Lietuvą KGB persekiotas, sovietinės propagandos apšmeižtas.

Už narsą ir pasiaukojimą ginant Lietuvos Laisvę apdovanotas Vyčio kryžiaus II laipsnio ordinu (po mirties, 1998 m.)

Brangieji,

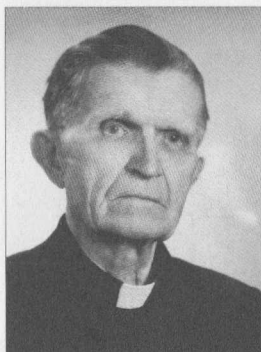
Linkiu iš širdies
malonių Jums ir
sveikintų. Šventės
Metas.

Pasidomiu mano
geriausiu linkėjimu
iš Jūsų. Prisiminę, kad
jūs tebe esate mano
širdyje. Kitiški

Kun. Ylius

1962 – 1983

Kun. A. Yliaus kalėdinis sveikinimas.
Fotoatvirukas, popierius, 101 × 150 mm
(Iš Marijampolės Tauro apygardos
partizanų ir tremties muziejaus fondo)

Pranas ADOMAITIS MIC, g. 1911

Kunigas, Skardupių bažnyčios vikaras.

Dalyvavo kuriant Tauro partizanų apygardą. 1945 m. NKGB suėmus Tauro apygardos vadovybę, buvo suimtas ir P. Adomaitis. Nuteistas kalėti sovietiniame lageryje, po lagerio nutremtas į Sibirą. Į Lietuvą leista grįžti tik 1966 m. Šiuo metu gyvena Marijampolėje, Marijonų vienuolyne

Kun. P. Adomaitis MIC
Taišeto lageryje. 1960 m.
(Iš P.A. albumo)

Kun. P. Adomaičio MIC įrašas
knygoje, skirtas Marijampolės Tauro
apygardos partizanų ir tremties
muziejui.

Marijampolė, 2003 m. gegužės 27 d.
(Iš Marijampolės Tauro apygardos
partizanų ir tremties muziejaus
fondų)

I Š T A R K M A N O V A R D Ą

TAURO APYGARDOS PARTIZANŲ
VARDYNAS

*Tėvynės Lietuvos Europos
praaukojusiems savo gyvybes
ar Brangios Tėvynės laisvę
prisimint įsikūrusios Marijam-
polėje Tauro Apygardos Partizanų
Muziejui per Marijampolės
Vadovybę išreikšiu šios pa-
gardos odošius savo gyvenimo
veiksmineis aušros spinduliais su-
autkojęs savo mintis, šodien
ir ypatingai meldas
Jūsų dionisiziam*

*Kun. Pranas Adomaitis MIC
Marijampolė.
2003 05 27.*

Vincas JONKAITIS

1898? – 1960

Kunigas, Lietuvos kariuomenės savanoris kūrėjas
(1918–1920 m.), Kučiūnų bažnyčios statytojas.

Nebaigus statyti bažnyčią, 1950 m. buvo suimtas MGB,
nuteistas kalėti. Mordovijos lageryje kalėjo 1950 – 1956 m.

Graudūs verksmai.

Tro graudūs verksmus
giedokim.
Jėsus kančią opšaudokim.

Gailios ošaros nūdestit,

Rietos širdys suminkstels.

Siūdinti gamta įvirsta,

Kad ont kryžiaus Jėsus miršta

Saulė temsta, uolės skyla,

Žemė dreba, baimė kyla.

Uždanga baringėjų plysta,

Ir kopas velionys grįžta.

Angelai šventi mūlindys,

Asaroms gailionus proplūds,

Ko taip žemė sudrebijo,

Ko gamta pasibaisijo.

Atminčiai
Gražytės ir
kitiems gim
nėms –

Kun. V. Jonkaitis

1956-IX-10.

Kun. V. Jonkaitio dedikacija ant
fotografijos. 1956 m. rugsėjo 10 d.
(Iš A.K. albumo)

Kun. V. Jonkaitio perrašyti "Graudūs
verksmai", 1956 m. nusiųsti į Sibirą
dukterėčiai.

Popierius, 115 × 170 mm.

(Iš Marijampolės Tauro partizanų
apygardos ir tremties muziejaus fondų)

Zigmantas NECIUNSKAS – ELYTĖ

1912 – 1976

Kunigas, Nedingės klebonas, Lietuvos Laisvės Kovų Sąjūdžio rėmėjas.

1946 – 1955 m. kalintas sovietiniame lageryje Mordovijoje. Norėdamas padėti vargstantiems tremtiniam grįžo į Sibirą ir 1955 – 1956 m. vykdė misijonieriaus pareigas Krasnojarsko krašte.

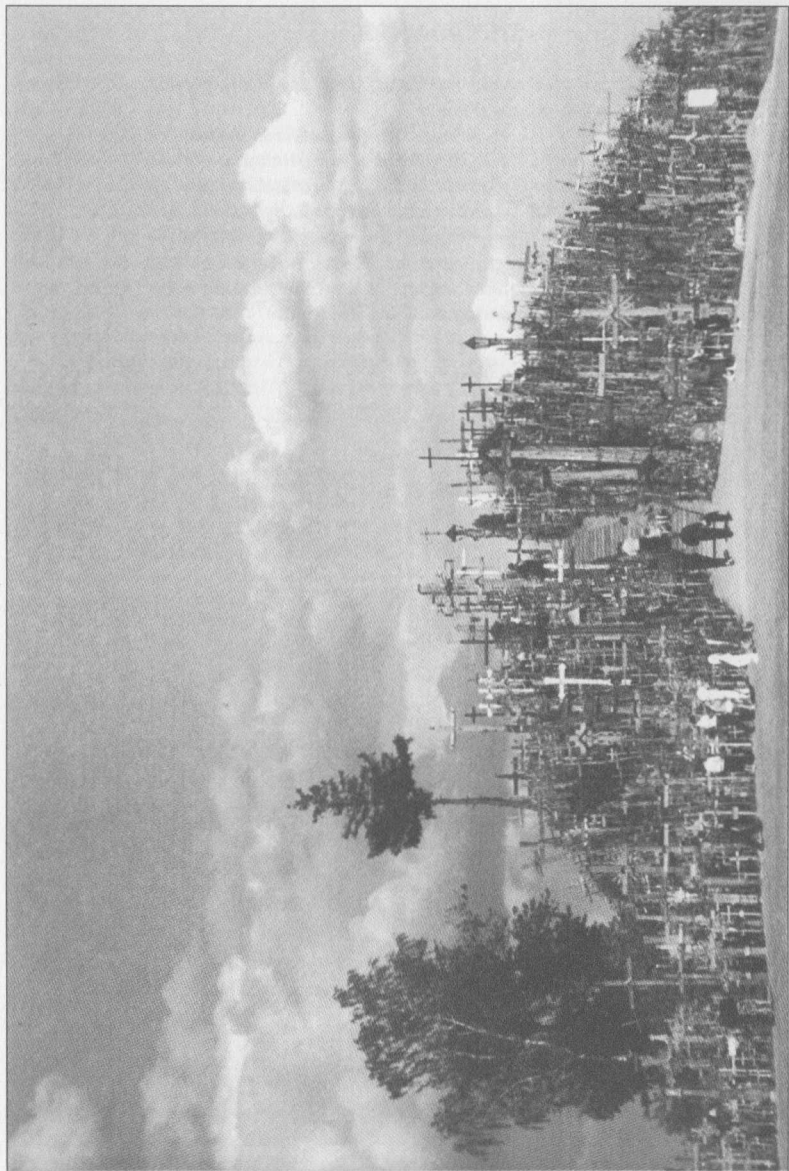
Už narsą ir pasiaukojimą ginant Lietuvos Laisvę apdovanotas Vėžio kryžiaus IV laipsnio ordinu (po mirties, 1999 m.)

Kunigas misijonierius Z. Neciunskas, suteikęs tremtinių vaikams pirmosios Komunijos sakramentą. Krasnojarsko kraštas, Maklakovo gyvenvietė, 1956 m. (Iš V.P. albumo)

*Sielinės sėlos
draugai (pae. Stulginskiui
pamininti draugai prolin
Almari
1959. vi. 15.
Lauras.*

*Kun. Z. Neciunsko autografas ant
fotografijos, 1939 m. birželio 15 d. dovanotos
kunigui V. Stulginskiui (Iš St.S. rinkinio)*

*Kryžių kalnas prie Šiaulių – lietuvių tautos atsakas į sovietinių okupantų Lietuvoje praktikuotą buldozerinį ateizmą
(Foto R. Posnerio. 1993 m.)*

Julijonas STEPONAVIČIUS

1911 – 1991

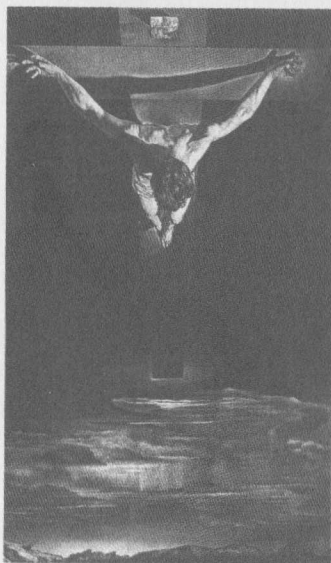
Antarado titulinis vyskupas (1955 m.), Vilniaus arkivyskupas (1989 m.).

1939 m. suimtas ir tardomas Raudonosios armijos, 1961 – 1991 KGB nušalintas nuo Vilniaus arkivyskupijos valdymo ir ištremtas į Žagarę. Grąžintas 1988 m. Popiežiaus paskirtas Vilniaus vyskupijos apaštalinio administratoriumi, nuo 1989 m. – Vilniaus arkivyskupijos ordinaras.

Už narsą ir pasiaukojimą kovojant dėl Katalikų bažnyčios teisių sovietinės okupacijos metu apdovanotas Vyčio kryžiaus II laipsnio ordinu (po mirties, 1999 m.)

 Katalikų
pasaulis

RELIGIJOS
DVISAVAITINIS
LAIDAVYS
4
1989 kovo 19

+ Julijonas Steponavičius

Žurnalas "Katalikų pasaulis" su
arkivyskupo J. Steponavičiaus
autografu.

Popierius, 217 × 291 mm
(Iš St.S. rinkinio)

Vincentas SLADKEVIČIUS MIC
1920 – 2000

*Šventosios Romos Katalikų bažnyčios
Kardinolas (1988 m.), titulinis Aboros vyskupas
(1957 m.), Kaišiadorių vyskupijos administratorius
(1982 m.), Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkas
(1989 m.), Kauno arkivyskupas metropolitas (1989 m.),
Kauno miesto garbės pilietis (1993 m.), Vytauto
Didžiojo I laipsnio ordino kavaliereius (1998 m.).*

*Popiežiaus leidimu 1957 m. vysk. T. Matulionio
konsekruotas vyskupu slapta. KGB uždraudus eiti
vyskupo pareigas, sovietų valdžios reikalavimu 1959 m.
iškeltas į Nemunėlio Radviliškį, 1975 – perkeltas į
Pabiržę*

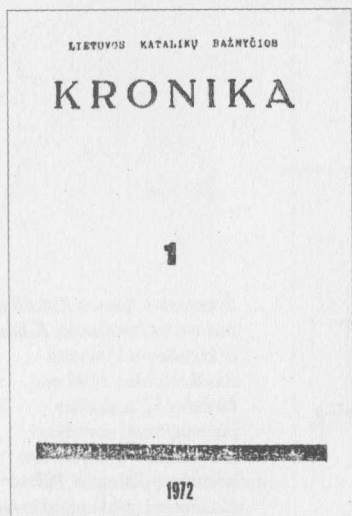
Skulpt. A. Sakalauskas

Lietuvos TSR KAUNO ARKIVYSKUPIJOS KURIJA Kaunas, Vilniaus g. 29. Tel. 22-21-97	Лито́вская ССР КУРИЯ КАУНАССКОЙ АРХИЕПАРХИИ г.р. Каунас, ул. Вильянус, 29. Тел. 22-21-97
Nr. <u>654</u> Kaunas, 19. <u>90</u> m. <u>birželio</u> mėn. <u>12</u> d.	
П А Ж У М Ё Ж И М А С	
ALBINA PAJARSKAITĖ, d. Juozo, yra katalikiško moterų sąjungos "Caritas" centro valdybos pirmininkė.	
У Д О С Т О В Е Р Е Н И Е	
Этим удостоверением, что Паярскайте Альбина, д. Юозаса, является председательницей центрального управ- ления католического женского общества "Caritas".	
	<i>+ Vincentas Kard. Sladkevičius</i> KARD. VINCENTAS SLADKEVIČIUS KAUNO ARKIVYSKUPAS

*Šventosios Romos Katalikų
bažnyčios kardinolo, Kauno
arkivyskupo Vincento
Sladkevičiaus 1990 m.
birželio 12 d. duotas
pažymėjimas, surašytas
lietuviškai ir rusiškai ant
sovietinio Lietuvos TSR
Kauno Arkivyskupijos kurijos
blanko. Herbinis antspaudas.
Popierius, 210 × 302 mm
(Iš St.S. rinkinio)*

Tikinčiųjų teisių gynimo katalikų komiteto ikūrėjai kunigai Vincentas Vėlavicius, Alfonsas Svarinskas, Sigitas Tamkevičius, Juozas Zdebskis, Jonas Kauneckas. 1976 m.

Pirmasis "Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos" numeris. 1972 m. Redaktorius kun. S. Tamkevičius

"Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika" išversta į ispanų kalbą

Sigitas TAMKEVIČIUS SJ, g. 1938 m.

Kauno arkivyskupas metropolitas (nuo 1996 m.), Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas (iki 2002 m.), VDU Teologijos fakulteto didysis kancleris, Kauno tarpdiecinės kunigų seminarijos rektorius (1990-1991), "Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos" redaktorius (1972-1983), Tikinčiųjų teisių gynimo katalikų komiteto narys ir vienas steigėjų (1978), Kauno miesto garbės pilietis (1994).

*Sovietinio lagerio kalinys (1983-1988 metais kalintas
Permės ir Mordovijos lageriuose, ištremtas į Tomsko sritį).*

*Už narsą ir pasiaukojimą sovietinės okupacijos metais
kovojant už Lietuvos Katalikų Bažnyčios teises ir tikėjimo
laisvę apdovanotas Vyčio kryžiaus III laipsnio ordinu, yra
Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino II laipsnio ordino
kavalerius*

Kunigas S. Tamkevičius tremyje. Tomsko sritis, 1989 m.

+ 113. ¹ Lambert
Kauno arkivysk

*Kauno arkivyskupo metropolito S. Tamkevičiaus parašas ir herbinis antspaudas po 1998 m. prašymu Kauno miesto merui dėl sovietinių okupantų pakeisto A. Dambrausko – Adomo Jakšto gatvės Kaune pavadinimo sugrąžinimo
(Iš St.S. rinkinio)*

*Disidentų grupė, atvykusi į Angelės Ramanauskaitės, kaltinamos vaikų katechizavimu, teisimą Ašmenyje
(Baltarusijos SSR) 1979 m. rugsėjo 18 d. Fotografo kum. Juozas Zdebskis (iš K.A.G. albumo)*

1929 - 1986

Žuvo autoavarijoje keistomis neišaiškintomis aplinkybėmis.

*Už narsą ir pasiaukojimą ginant tikėjimo ir Bažnyčios
laisvę apdovanotas Vyčio kryžiaus II laipsnio ordinu (po
mirties, 1998 m.)*

[illegible]

*Kun. J. Zdebskio parašas ant automobilio kelių eksploatavimo mokesčio kvito.
1985 m. liepos 11 d. Popierius, 142 × 101 mm. (Iš K.A.G asmeninio archyvo)*

**CHRONICLE
OF THE CATHOLIC
CHURCH
IN LITHUANIA**

VOLUME V

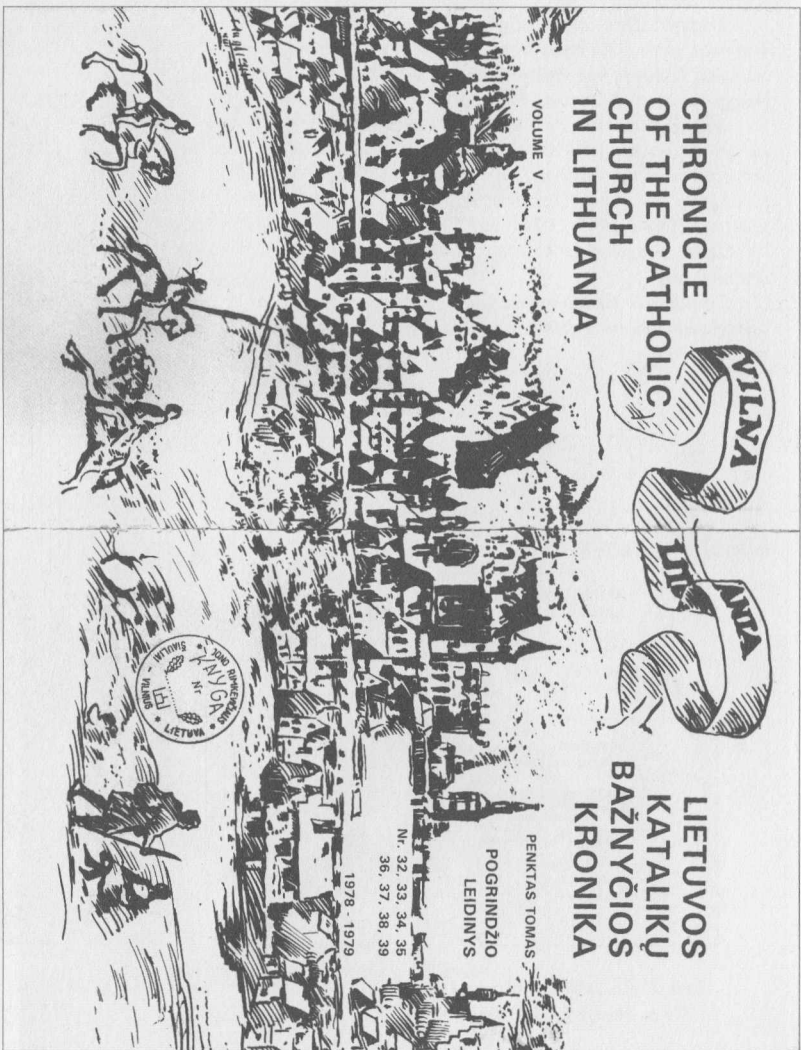
**LIETUVOS
KATALIKŲ
BAŽNYČIOS
KRONIKA**

PENKTAS TOMAS

POGRINDIZIO
LEIDINYS

Nr. 32, 33, 34, 35
36, 37, 38, 39

1978 - 1979

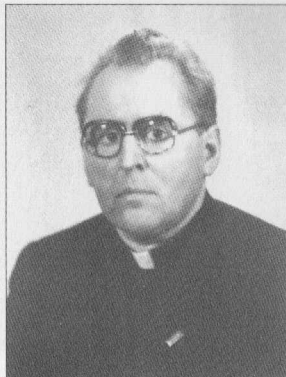
"Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos" 5-ojo tomo, išleisto 1979 m. Čikagoje, titulinis lapas (iš St. S. bibliotekos)

Alfonsas SVARINSKAS, g. 1925 m.

Kunigas, prelatas, "Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos" leidėjas, Lietuvos tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto narys, vienas pagrindinės kunigų seminarijos įkūrėjų ir egzaminatorius. Buvo vyriausiasis Lietuvos kariuomenės karo kapelionas, dabar – Kauno arkivyskupijos partizaną, šaulių, politinių kalinių ir tremtinių kapelionas.

Triskart MGB, KGB suimtas ir kalintas (1946 - 1956 m., 1958 – 1964 m., 1983 – 1988 m.) Kauno, Vilniaus kalėjimuose, Intos, Mordovijos, Permės griežtojo režimo lageriuose, Abezės invalidų lageryje. 1954 m. Abezės lageryje vysk. Pranciškus Ramanauskas jam suteikė kunigystės šventimus. Tarptautinei Amnestijos organizacijai, JAV prezidentui R. Reiganui reikalaujant prel. A. Svarinskas 1988 m. SSRS valdžios išsiųstas į Vakarų Vokietiją.

Už narsą ir pasiaukojimą ginant tikėjimo ir Bažnyčios laisvę apdovanotas Vyčio kryžiaus ordino III laipsnio kryžiumi (1998 m.), Lietuvos nepriklausomybės (2000 m.) ir Kariuomenės kūrėjų savanorių (2001 m.) medaliais, I laipsnio LPKTS žymeniu "Už nuopelnus Lietuvai" (1998 m.)

Didžiai Gerbiamas Profesoriau,

Širdingai dėkoju už nuotraukas iš Vaiš-
vidavos minėjimo. Jos – mielas prisiminimas ir
vėlionies partizano Gedimino, ir tų žmonių,
kurie atėjo žuvusi pagerbti. Reiktų įamžinti
kieviensą Lietuvės žemės pėdą, kuri aplaistytą
laisvės kovotojų krauju. Tai būtų ir žuvusių
didvyrių pagerbimas ir dabartinėms ir sekan-
čioms kartoms priminimas.

Gausios Dievo palaimos, tarnaujant Tėvynei
ir asmeniniame gyvenime.

Su rilia pagarba:

Vilnius, 2000. VIII. 29

Savilaidos būdu išleistas
plakatas, reikalaujantis
laisvės kunigui A. Svarinskiui

Prel. A. Svarinsko 2000 m.
rugpjūčio 29 d. laiškas.
(Iš St.S. archyvo)

Jonas Algimantas BORUTA SJ, g. 1944 m.

Titulinis Vilturaros vyskupas ir Vilniaus arkivyskupo metropolito augziliaras (1997 – 2002 m.), Telšių vyskupas (nuo 2002 m.), Lietuvos vyskupų konferencijos generalinis sekretorius, Lietuvos Katalikų mokslo akademijos pirmininkas (nuo 1997 m.), fizinių mokslų dr.

1975 – 1982 m. studijavo pagrindinėje Kunigų seminarijoje. 1982 m. slapta išventintas kunigo, pagrindinės Kunigų seminarijos dėstytojas (1983 – 1990 m.), „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos“ vyr. redaktorius (1982-1989 m.), Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provinciolas (1989 – 1998 m.).

Už narsą ir pasiaukojimą sovietinės okupacijos metu kovojant dėl Katalikų Bažnyčios teisių apdovanotas Vyčio kryžiaus ordino II laipsnio ordinu (1998 m.)

p. S. Sladkevičius
Prisaukiamas Kauno miesto merui
Kauno m. valdybos
prezidiumo prof. F. Palubinskas

GERBIAMAM KAUNO Miesto MERUI

1998 m. pradžioje sukanka 60 metų nuo kun. Prof. Aleksandro Dambrausko - Adomo Jakšto mirties. Iš įžymus žmogus, Lietuvos katalikų mokslo akademijos pirmasis akademikas ir pirmininkas, VDU trikart garbės daktaras, Šv. Kazimiero draugijos vadovas buvo visaiškai nutilimas sovietinės okupacijos metais, norint užtrinti jo veiklos pėdsakus.

Ivertinant jo nuopelnus Lietuvai, dar pirmaisiais Nepriklausomybės metais Jo vardu buvo pavadinta gatvė. Okupacijos metais ji buvo pervadinta.

Atkūrus Nepriklausomybę, Vilniuje Jo vardu buvo pavadinta viena iš pagrindinių gatvių. Tačiau Kaune, nors daugeliui gatvių buvo grąžinti senieji pavadinimai (pavyzdžiui Kauno senamiestyje buvo grąžinti Žemėholio ir Mūsų gatvių pavadinimai), tačiau iki šiol negrąžintas A.Dambrausko-Jakšto gatvės pavadinimas (dabar Karaliaus dvaro).

Prašome grąžinti vieno žymiausių tautinio atgimimo žadintojų A.Dambrausko-Jakšto gatvės pavadinimą, tai gatvė, kurioje vyko Šv. Kazimiero draugijos veikla, kurioje gyveno, dirbo ir mirė prelatas Aleksandras Dambrauskas-Adomas Jakštas.

Harold. Sladkevičius
kardinolas V.Sladkevičius

+ Boruta SJ
vysk. J. Boruta
LMA vicepirmininkas

F. Palubinskas
prof. F. Palubinskas
Lietuvos Seimo vicepirmininkas

+ V. Kaminskas
prof. V. Kaminskas
VDU rektorius

+ St. S. Tamkevičius
Kauno arkivyskupas

Kardinolo V. Sladkevičiaus, Kauno arkivyskupo metropolito S. Tamkevičiaus, vyskupo J. A. Borutos, prof. F. Palubinsko ir prof. V. Kaminsko prašymas Kauno miesto merui sugrąžinti sovietinių okupantų pakeistąjį Prof. Aleksandro Dambrausko – Adomo Jakšto gatvės pavadinimą. 1998 m. Kauno arkivyskupo metropolito S. Tamkevičiaus herbinis antspaudas (Iš St. S. rinkinio)

Jonas Kastytis MATULIONIS SJ, g. 1937 m.

Kunigas, dėl KGB persekiojimo mokėsi pagrindinėje Kunigų seminarijoje, 1980 m. vysk. V. Sladkevičiaus slapta iššventintas kunigu. 1976 – 1977 m. kalintas Vilniuje, už „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos“ leidimą nuteistas trejiems metams lygtinai, 1984 m. vėl suimtas, kalintas Smolensko ir Čitos Novo-Orlovsko lageriuose.

Apdovanotas Sausio 13-osios medaliu, Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino III laipsnio ordinu

Kun. J. K. Matulionis KGB kalėjime. 1976 m.
(Iš KGB archyvo)

ПУТЕВОДИТЕЛЬ ПО ЧИТЕ

ДОСТОПРИМЕЧАТЕЛЬНОСТИ,
ПАМЯТНИКИ
И ПАМЯТНЫЕ МЕСТА

*Lageris, kuriame mane mityen-
ke buvo užgintys
km. nuo Minsk, nuo Čitoje
2 šimtis km. 1987 m. naujis
kaimas*

Kun. J. K. Matulionio žinutė iš Čitos
srities sovietų lagerio. 1987 m.
(Iš J.S. asmeninės bibliotekos)

Felicija Nijolė SADŪNAITĖ, g. 1938 m.

Vienuolė, disidentė, „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos“ spaudintoja, platintoja, redaktorė.

1974 m. KGB buvo suimta ir nuteista trejiems metams griežtojo režimo lagerio ir trejiems metams tremties. Kalinta Mordovijos konclageryje, vėliau ištremta į Bogučanus. Nuo 1982 m. „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kroniką“ dauginė, redagavo ir platino pagrindžio sąlygomis. 1987 m. rugpjūčio 23 d. mitinge Vilniuje pareikalavo Laisvės Lietuvai, kvietė Tautą kovoti prieš okupantus.

Už narsą, pasiaukojimą ir ištvėrmę kovojant dėl Katalikų Bažnyčios, tautos laisvės bei ginant žmogaus teises okupuotoje Lietuvoje apdovanota Vyčio kryžiaus II laipsnio ordinu (1998 m.), Lietuvos nepriklausomybės medaliu (2000 m.)

F. N. Sadūnaitė Vilniaus KGB kalėjime. 1974 m.
(Iš KGB archyvu)

NIJOLĖ SADŪNAITĖ

GEROJO DIEVO GLOBOJE

Dėkui Jūs, Stasys, Jolė, Sijauskiai!
Optimimo! Stiprybės geramė!
Dėkui Jums - Sijauskiai
Savo
Kauno 1992.12.12

Autobiografinės knygos „Gerojo Dievo globoje“ autorės N. Sadūnaitės autografas.

1992 m. gruodžio 12 d.
(Iš St. S. archyvo)

Robertas GRIGAS, g. 1960 m.

Kunigas, Lietuvos "Caritas" generalinis direktorius
(nuo 1997 m.).

1987 m. baigė pagrindinę Kunigų seminariją, aktyviai dalyvavo rezistencinėje veikloje, Rasūno ir kitais slapyvardžiais rašė pagrindžio spaudai ("Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika", "Vytis", "Aušra") ir platino ją. Nuo 1988 m. aktyviai dalyvauja "Sąjūdžio" veikloje.

Apdovanotas Vychio kryžiaus III laipsnio ordinu (1998 m.), Sausio 13-osios atminimo medaliu (2000 m.)

Rekrūto atsiminimai

Gouhaman Stanislovui
Sąjaukskui -
linkedamas Dievo palaimos
laimejoj Lietuvoje -
R. Grigas
Kaunas,
2003. 05. 13.

R. Grigas – okupantų armijos
rekrūtas, viešai atsisakęs prisiekti
SSRS. Badamas, 1982 m.

Kunigo R. Grigo autobiografinės knygos
"Rekrūto atsiminimai" titulinis puslapis su
autografu. Antrasis leidimas, Vilnius, 1999 m.
(Iš St.S. bibliotekos)

PABĖGĖLIAI, IŠTREMTIEJI IR NEGRĮŽUSIEJI

*Lietuvių Jėzuitų centras Čikagoje (JAV)
(Foto J. Tamulaičio)*

Juozapas Jonas SKVIRECKAS

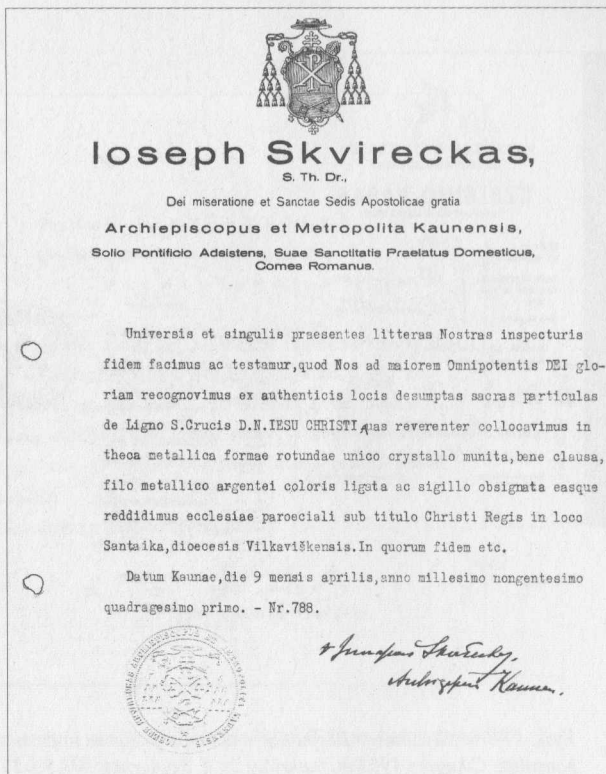
1873 – 1959

*Titulinis Ceramo vyskupas (1919 m.), Žemaičių vyskupas
augziliaras (1919 m.), Kauno arkivyskupas metropolitas, Lietuvos
Katalikų mokslo akademijos vienas įkūrėjų ir vadovas, Kauno
tarpdiecezinės kunigų seminarijos ir Lietuvos universiteto (nuo 1930
m. – Vytauto Didžiojo universiteto) ordinarinis profesorius (1922
m.), Šv. Sosto asistentas, Romos grafas (1931 m.), Šv. Rašto vertėjas
(1911 – 1935 m. išleista 6 tomų).*

*Po 1940 m. sovietinės okupacijos ir trėmimų pateikė popiežiui
pranešimą apie Lietuvos Bažnyčiai padarytą žalą, prašydamas per
Raudonąjį Kryžių gelbėti į Sibirą ištremtus lietuvius. Gresiant
antrajai sovietinei okupacijai 1944 m. pasitraukė iš Lietuvos, gyveno
Zamse (Austrijoje). 1990 m. palaikiai perkelti į Kauno arkikatedrą*

*Lotyniškas dokumentas,
pasirašytas arkivyskupo
J. Skvirecko 1941 m.
balandžio 9 d. Kaune.
Reljefinis herbinis
antspaudas.
Popierius, 215 × 342 mm
(Iš St.S. rinkinio)*

Mykolas KRUPAVIČIUS

1885 – 1970

Prelatas, Lietuvos krikščionių demokratų partijos pirmininkas, Lietuvos žemės ūkio ministras, Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto (VLIK) pirmininkas.

1940 m. įteikė bolševikų valdžios atstovams Lietuvoje memorandumus su reikalavimais garantuoti Lietuvos Bažnyčiai veiklos ir tikėjimo laisvę, grąžinti nacionalizuotą Bažnyčios turtą, paleisti suimtus kunigus ir kt. 1942 m. įteikė tris memorandumų nacių okupantams dėl Lietuvos kolonizavimo, žydų bei lenkų persekiojimo ir bolševikų įvykdyto turto nacionalizavimo panaikinimo. Už tai buvo nacių suimtas, kalintas Tilžės kalėjime, internuotas Vokietijoje. Nuo 1945 m. jo vadovaujamas VLIK'as paskelbė Lietuvių Chartą, įkūrė Pasaulio lietuvių bendruomenę

LIETUVOS
RAUDONOJO KRYŽIAUS
VYRIAUSIOJI VALDYBA.

19 22 m. balandžio 25

Nr. 476

Kaunas, Laisvės alėja, Nr. 7

○○○

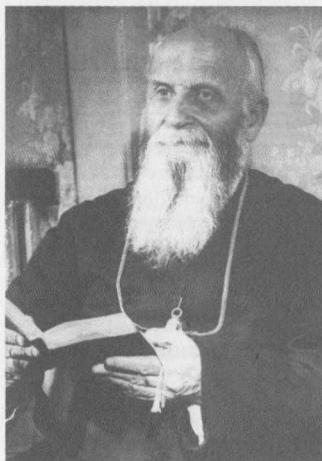
6, -
Prelatui J A N U Š E V I Č I U I,
„Vaikelio Jėzaus“ Draugijos
P i r m i n i n k u i.

Pasiremiant nutarimu 22.I.22 m. posėdyj Komisijos aptarti sunaudojimą aukos L.R.Kryžiui sumoje 250 sv. sterl., turiu garbės prisiųsti Tamstai L.Pr. ir Pr. Banko Ćekų №003452 ant sumos 49 sv. sterl. 17 šil. ir 11 pensų – kas ir sudaro 40% pusės visos gautos sumos (L. 249-9-10).

Ćeko gavimą prašau patvirtinti.

L.R.K. Reikalų Vedėjas.

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus reikalų vedėjo M. Krupavičiaus 1922 m. balandžio 25 d. pažyma Nr. 476. Popierius, 222 × 162 mm
(Iš St.S. rinkinio)

Pranciškus Petras BŪČYS MIC
1872 – 1951

Rytų apeigų vyskupas, teologijos dr., Seinų kunigų seminarijos profesorius, Peterburgo dvasinės akademijos profesorius ir rektorius, Vytauto Didžiojo universiteto profesorius, Marijampolės Marijonų vienuolyno generolas.

Sovietinės okupacijos metais vizitavo užsienio lietuvius, rinko lėšas lietuvių Šv. Kazimiero kolegijai Romoje

*Reikšdamas Jūsų Malonybei didžią
pagarbą, nuoširdžiai linkiu linksmų Kalėdų
ir laimingų naujų 1937 metų.
+ Petras P. Būčys, d. sc.
titulinis Olimpo Vyskupas*

Telšiuose 1936. XII. 25.

*Vysk. P. P. Būčio kalėdinis sveikinimas. Telšiai, 1936 m. gruodžio 25 d.
Popierius, 150 × 96 mm.
(Iš K.A.G asmeninio archyvo)*

Feliksas KAPOČIUS

1895 – 1971

*Kanauninkas, tautos Šventovės – Kauno paminklinės
Kristaus Prisikėlimo bažnyčios statymo vykdomojo
komiteto pirmininkas.*

*Gresiant antrajai sovietinei okupacijai 1944 m.
pasitraukė iš Lietuvos, gyveno Čikagoje (JAV)*

L. R.

Lietuvos nepriklausomybės atgavimo paminklui
Prisikėlimo bažnyčiai
statyti Kaune
VYKDOMASIS KOMITETAS.

276. Nr.
KAUNAS, Aukštadių g-vė, 2 Nr.
Tel. 352

Kaunas, 1928 m. balandžio mėn. 27 d.

Į GALIOJIMAS.

Šiuo įgaliojamas Kun. Vincentas Lemnariūnas
surengti 1928 m. birželio mėn. 3 d. Skirsnemunėje
viešą rinkliavą Lietuvos nepriklausomybės atgavimo paminklo-Prisikėlimo
bažnyčios statymo naudai.

Vykdomojo Komiteto Pirmininkas

Sekretorius

*Įgaliojimas surengti Skirsnemunėje viešą rinkliavą Lietuvos nepriklausomybės atgavimo
paminklo – Prisikėlimo bažnyčios statymo naudai, duotas Bažnyčios statymo vykdomojo
komiteto pirmininko kun. F. Kapočiaus 1928 m. balandžio 27 d.*

*Popierius, 228 × 139 mm. Kauno Kristaus Prisikėlimo Bažnyčios antspaudas
(Iš St.S. rinkinio)*

Kazimieras ŠAULYS
1872 – 1964

Šv. Sosto prelatas, Kauno arkivyskupijos generalinis vikaras (1926 – 1944 m.), apaštališkasis protonotaras, Lietuvos Tarybos narys, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras, Vytauto Didžiojo universiteto ordinarinis profesorius.

Gresiant antrajai sovietinei okupacijai, 1944 m. pasitraukė iš Lietuvos, gyveno Luganoje (Šveicarija)

Datum Kauna e, die 26. mensis ianuarii 1933 an. Nr. 233.-

C. Šaulys
Vicarius Generalis,
Praelatus S. S.

A. R. D. Rectori ecclesiae *Vandžiogalensis.*

Fragmentas lotyniško dokumento, pasirašyto Kauno arkivyskupijos generalinio vikaro, Šv. Sosto prelato K. Šaulio 1933 m. sausio 26 d. Kaune. Reljefinis arkivyskupo J. Skvirecko antspaudas (Iš St. S. rinkinio)

PAVARDŽIŲ RODYKLĖ

ADOMAITIS, Pranas	36
ADOMAS JAKŠTAS	16
BARANAUSKAS, Antanas	14
BORISEVIČIUS, Vincentas	25
BORUTA, Jonas Algimantas	48
BRIZGYS, Vincentas	54
BŪČYS, Pranciškus Petras	56
DAMBRAUSKAS, Aleksandras (Adomas JAKŠTAS)	16
DOVYDAITIS, Pranas	26
GRIGAS, Robertas	51
YLIUS–VILKAS, Antanas	35
JAKŠTAS, Adomas (DAMBRAUSKAS, Aleksandras)	16
JONKAITIS, Vincas	37
KAPOČIUS, Feliksas	57
KAREVIČIUS, Pranciškus	17
KAROSAS, Antanas	18
KEMĖŠIS, Fabijonas	32
KRUPAVIČIUS, Mykolas	55
MATULAITIS, Jurgis	19
MATULIONIS, Kastytis	49
MATULIONIS, Teofilius	28
MIRONAS, Vladas	34
NECIUNSKAS–ELYTĖ, Zigmas	38
PALIULIONIS, Mečislovas Leonardas	13
RAMANAUSKAS, Pranas	29
REINYS, Mečislovas	27
SADŪNAITĖ, Felicija Nijolė	50
SENKUS, Vincentas	15
SKVIRECKAS, Juozapas Jonas	53
SLADKEVIČIUS, Vincentas	41
STEPONAVIČIUS, Julijonas	40
<u>SVARINSKAS, Alfonsas</u>	47
ŠAULYS, Kazimieras	58
TAMKEVIČIUS, Sigitas	43
TATARĖ, Antanas	11
TUMAS, Juozas; VAIŽGANTAS	20
VAIŽGANTAS; TUMAS, Juozas	20
VALANČIUS, Motiejus	9
ZDEBSKIS, Juozas	45

SANTRUMPOS

A.K – Algimantas Kralikas

K.A.G – Kazimieras Antanas Grinkevičius

KGB – SSRS valstybės saugumo komitetas (1954 – 1992 12)

MGB – SSRS valstybės saugumo ministerija (1946 03 – 1953 03)

NKGB – SSRS valstybės saugumo liaudies komisariatas (1943 04 – 1946 03)

NKVD – SSRS vidaus reiklų liaudies komisariatas (1934 – 1943 04)

J.S. – Justinas Sajauskas

St.S. – Stanislovas Sajauskas

P.A. – Pranas Adomaitis

V.P. – Valerija Paprockienė

Stanislovas Sajauskas NENUGALĖTIEJI

Autografų parodos skirtos paskutinės Sibiro tremties 50-mečiui atminti KATALOGAS

Leidykla „Naujasis LANKAS“.

Spaustuvė „MORKŪNAS ir Ko“, Draugystės 17, LT-3031 Kaunas.